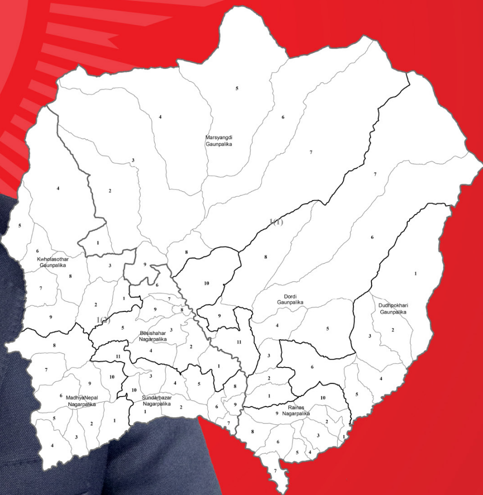

पृथ्वीसुब्बा गुरुङको दीर्घकालीन सोच र लमजुङको विकास

प्रकाशक:
निर्वाचन परिचालन कमिटी,
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एमाले, लमजुङ

विषयसूची

परिचय
सङ्घ र्षले खारिएका पृथ्वीसुब्बा गुरूङ
लमजुङ विकासको खाका
सामाजिक सञ्जालको विवाद र यथार्थ
प्रमुख कार्य तथा उपलब्धिहरू
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री हुँदा भएका कार्यहरू
गण्डकीका मुख्यमन्त्री हुँदाभएका कार्यहरू
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रीका रूपमा मुख्य उपलब्धि
पृथ्वीसुब्बा गुरूङको परिकल्पना,नेतृत्व तथा पहलमा लमजुङका विभिन्न क्षेत्रमा भएका विकासका केही झलक

परिचय

पृथ्वीसुब्बा गुरूङ
नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी एमालेका तर्फबाट
प्रतिनिधि सभा सदस्यका लागि लमजुङबाट उम्मेदवार
उपाध्यक्ष, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी एमाले

जन्म मिति : २०१४ बि.स.फागुन २ (१३ फेब्रुअरी १९५८)
जन्म स्थान : क्होलासोथर गाउँपालिका-९, टक्सार,लमजुङ, नेपाल
मोबाइल : ९८५११०४७५६,
इमेल : psgurung07@gmail . com

वैवाहिक स्थितिः विवाहित (चार छोरी, एक छोरा)
जीवनसाथी : कुमारी मुनी गुरूङ
भाषाहरू : गुरूङ (मातृभाषा), नेपाली, अङ्ग्रेजी
शिक्षा : विज्ञान स्नातक (बी.एस्सी.): प्रथम श्रेणी, अमृत साइन्स क्याम्पस
(त्रिभुवन विश्वविद्यालय, २०३४)

अनुभव

- मन्त्री, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, नेपाल सरकार
  (२०८१ असार-०८२ भदौ)
- प्रथम मुख्यमन्त्री, गण्डकी प्रदेश
  मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेश नेपाल
  (२०७४ फागुन-०७७ जेठ)
- मन्त्री, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, नेपाल
  (२०६३ चैत-२०६५ भदौ)
- सदस्य, प्रथम संविधान सभाः (२०६५-२०६९ साल)
- सदस्य, शासकीय स्वरूप निर्धारण समिति, संविधान सभा
- सदस्य, प्राकृतिक स्रोत तथा साधन समिति,व्यवस्थापिका संसद्
- जिल्ला सदस्य र अध्यक्षः नेपाल राष्ट्रिय शिक्षक सङ्गठन, लमजुङ २०३७ सालबाट र २०४० सालमा अध्यक्ष
- सदस्य, लमजुङ जिल्ला खेलकुद विकास समिति २०३७ साल

राजनीतिक यात्रा

- २०२७ सालमा लमजुङको भोर्लेटारस्थित इशानेश्वर प्रमोद हाई स्कुलमा अनेरास्ववियुको सचिवको रूपमा राजनीतिक यात्रा सुरू ।
- २०३१ सालमा अमृत साइन्स क्याम्पसमा अध्ययनरत रहँदा अखिल नेपाल कम्युनिस्ट क्रान्तिकारी कोअर्डिनेशनको सम्पर्कमा ।
- २०३५ सालमा नेकपा (माले) मा सङ्गठित भई २०३७ सालमा पार्टी सदस्यता प्राप्त
- २०४० सालमा नेकपा (माले) को जिल्ला कमिटी सदस्य ।
- २०४८ र २०५१ सालमा पहिलो र दोस्रो जिल्ला अधिवेशनबाट नेकपा (माले) को जिल्ला कमिटी सचिव निर्वाचित ।
- २०५४-२०५९, नेकपा (एमाले)को गण्डकी अञ्चल समन्वय कमिटी सचिव ।
- २०५४-२०५९, छैटौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट नेकपा (एमाले)को वैकल्पिक केन्द्रीय कमिटी सदस्य निर्वाचित ।
- २०६० -२०६५, केन्द्रीय कमिटी सदस्य, नेकपा (एमाले) ।
- २०६३-२०७१, नेपाल लोकतान्त्रिक आदिवासी जनजाति महासङ्घ को संस्थापक अध्यक्ष
- प्रमुख केन्द्रीय जातीय मामिला विभाग,नेकपा (एमाले)/इन्चार्ज आदिवासी जनजाति फाँट
- २०६५ -२०७१, आठौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट नेकपा (एमाले) को पोलिटब्युरो सदस्यमा निर्वाचित ।
- २०६९-२०७१, सचिव, केन्द्रीय कार्यालय, नेकपा (एमाले) ।
- २०७१-२०७८, नवौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट नेकपा (एमाले) को केन्द्रीय कमिटी, सचिवमा निर्वाचित ।
- २०७१-२०७४, नेकपा (एमाले) को केन्द्रीय सङ्गठन विभाग प्रमुख ।
- २०७८-२०८३, दशौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट नेकपा एमालेको केन्द्रीय उपमहासचिवमा निर्वाचित ।
- २०८२मा सम्पन्न एघारौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट नेकपा एमालेको केन्द्रीय उपाध्यक्षमा निर्वाचित ।

आन्दोलन र सङ्घर्षमा भूमिका

- २०३६ तथा २०३८ सालको शिक्षक आन्दोलनमा सक्रिय सहभागी भई पटक पटक हिरासत ।
- २०४१ सालको शिक्षक आन्दोलनको नेतृत्व ।
- २०३८ मा लमजुङको टक्सारमा तथा २०३९ मा घाम्राङमा कृषि श्रमिकको ज्याला वृद्धि सम्बन्धी किसान आन्दोलनको नेतृत्व ।

- लमजुङको गिलुङ गाउँ पञ्चायत वडा ८ र ९ टक्सारमा किसानहरूको घर निर्माण सम्बन्धी ढुकुटी सञ्चालन गरी ४० घर निर्माणको नेतृत्व
- पञ्चायत कालमा नेकपा (माले) को जिल्ला प्रतिरोधी दस्ताको राजनीतिक कमिसार ।
- २०४३ सालमा नेकपा मालेको पञ्चायत व्यवस्थाको उपयोग गरी भण्डाफोर गर्ने अभियान अन्तर्गत राष्ट्रिय पञ्चायतमा जनपक्षीय उम्मेदवारी ।
- २०४५ मा नेकपा माले पञ्चायत विरोधी संयुक्त सङ्घ र्ष समितिको जिल्ला संयोजक
- २०४६ सालमा संयुक्त जनआन्दोलन समिति, लमजुङको संयोजक ।
- २०६२/०६३ जनआन्दोलनमा केन्द्रीय स्तरबाट सक्रिय भूमिका निर्वाह ।
- २०६३ साल राज्य पुनर्संरचना समिति र अन्तरिम संविधान सुझाव समिति सम्बन्धी पार्टी कार्यदलको सदस्य ।
- संविधानसभामा निर्वाचित सांसदको रूपमा नेकपा (एमाले) को प्रतिनिधित्व (२०६४ साल)

सङ्घर्षले खारिएका पृथ्वीसुब्बा गुरुङ

- लमजुङ, क्होलासोथर गाउँपालिका-९, टक्सारमा जन्मनु भएका पृथ्वीसुब्बा गुरूङ एक सरल स्वभावका इमानदार, निष्कलङ्क, दूर दृष्टि भएका र आम जनताको सहज पहुँच भएका नेता हुनुहुन्छ । सत्तामा बसेर स्वच्छ छवि बनाएका नेताका रूपमा सबैले पृथ्वीसुब्बा गुरूङको सम्मान गर्छन् । पार्टी पङ्क्तिमा कमरेड पिएसका नामले परिचित पृथ्वीसुब्बाको लप्पनछप्पन बिना सिधा, सत्य र स्पष्ट कुरा गर्ने बानी छ, जुन कुरा धेरै जनताका लागि प्रिय छ ।
- नेकपा (एमाले) मा सर्वाधिक मतका साथ उपाध्यक्षमा विजयी पृथ्वीसुब्बा गुरूङ पाँच दशकभन्दा लामो अनुभव सँगाल्नु भएका राजनेता हुनुहुन्छ । उहाँसँग सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री, गण्डकी प्रदेशका संस्थापक मुख्यमन्त्री, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री तथा संविधानसभामा प्रभावकारी सदस्यको भूमिका निर्वाह गरेको अनुभव पनि छ ।
- वि. सं. २०१४ फागुन २ गते लमजुङमा जन्मिनुभएका उहाँले अमृत साइन्स कलेज (अस्कल) त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट बी.एससी. गर्नु भएको छ । आफ्नो कुशल नेतृत्व क्षमता, सैद्धान्तिक दृढता तथा व्यवहारिक लचिलोपन, सुशासन, समावेशिता र सन्तुलित एवम् दिगो विकासप्रतिको प्रतिबद्धताका लागि परिचित पृथ्वीसुब्बा गुरूङ सङ्घीयता, सामाजिक न्याय, रोजगारी सिर्जना र सीमान्तकृत समुदायको अधिकार को पक्षमा सशक्त वकालत गर्ने एक सशक्त नेता हुनुहुन्छ ।
- भारतीय लाहुरे परिवारमा जन्मिएका पृथ्वीसुब्बा गुरूङको बाल्यकाल सहज थिएन । कक्षा ५ देखि अध्ययन गर्नकै लागि उहाँले आफ्नो गाउँबाट करिब चार घण्टा पैदल

हिँडेर भोर्लेटार झर्नुपर्थ्यो । यात्रा कठिन भए पनि शिक्षाप्रतिको दृढ लगावका कारण उहाँको अध्ययन निरन्तर रह्यो र यही संघर्षले उहाँको व्यक्तित्व निर्माणमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको देखिन्छ ।

- विद्यार्थी जीवनदेखि नै राजनीतिमा सक्रिय उहाँ विद्यार्थी आन्दोलनमार्फत सामाजिक न्याय, समानता र परिवर्तनको पक्षमा दृढतापूर्वक उभिनुभयो । उहाँले विज्ञान विषय अध्ययन गर्नुभयो र अध्ययन पूरा गरेपछि शिक्षक पेशा अपनाउनुभयो । विद्यालयमा अध्यापन गराउँदै गर्दा शिक्षकको हक–हित र शिक्षाको गुणस्तर सुधारका लागि आवाज उठाउँदा उहाँ पटक पटक हिरासतमा समेत पर्नुभयो । व्यक्तिगत जीवनमा सुर क्षित र सहज अवसरहरू हुँदाहुँदै पनि उहाँले ती बाटोहरू नछानी जनताको सेवामा समर्पित हुने कठिन तर अर्थपूर्ण मार्ग रोज्नुभयो ।
- राजनीतिमा सक्रिय भइसकेपछि उहाँले पार्टी संगठनलाई तल्लो तहदेखि सुदृढ बनाउने काम गर्नुभयो । पार्टी र राजनीतिक आदर्शप्रति निष्ठा देखाउँदै उहाँले आफ्नै पारिवारिक जग्गा र सम्पत्ति बेचेर समेत चुनाव लड्नुभयो । पद, प्रतिष्ठा र सुविधाभन्दा जनताको विश्वास र सेवा उहाँका लागि सधैं प्राथमिकतामा रह्यो ।
- फरक–फरक समयमा उहाँ संघीय सरकारमा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री तथा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री बन्नुभयो । यद्यपि दुबै मन्त्रालयमा पूरा कार्यकाल काम गर्ने अवसर नपाए पनि उहाँले सीमित समयमा समेत नीतिगत सुधार र कार्यान्वयनमार्फत मन्त्रालयका कामहरू प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउनुभयो । संविधान निर्माणको ऐतिहासिक प्रक्रियामा सहभागी हुँदै संविधानसभामा आदिवासी जनजाति, पिछडिएका समुदाय र सीमान्तकृत वर्गका अधिकार सुनिश्चित गर्न उहाँले गर्नु भएको दृढ संघर्ष आज पनि नेपालको राजनीतिक वृत्तमा स्मरणीय छ ।
- गण्डकी प्रदेशको संस्थापक मुख्यमन्त्रीका रूपमा उहाँले शून्य अवस्थाबाट प्रदेश सरकार सञ्चालनको सुरूआत गर्नुभयो । पूरा कार्यकाल काम गर्न नपाए पनि उहाँले सुरू गर्नुभएका योजना, निर्माण गरिएका पूर्वाधार र स्थापित संरचनाका कारण गण्डकी प्रदेश आज पनि अन्य प्रदेशहरूको तुलनामा सशक्त रूपमा अघि बढिरहेको छ ।
- चुनाव जित्दा होस् वा हार्दा, पृथ्वीसुब्बा गुरूङ सधैं लमजुङमै रहनुभयो । राजधानी केन्द्रित राजनीतिभन्दा जनतामाझ बसेर सेवा गर्ने उहाँको संस्कारले उहाँलाई एक प्रतिबद्ध, निष्ठावान र जनमुखी नेताका रूपमा स्थापित गरेको छ ।
- आफ्नो मातृभाषा गुरूङका अतिरिक्त उहाँ नेपाली र अङ्ग्रेजी भाषामा पोख्त हुनुहुन्छ । युवा विकास, पर्यटन प्रवर्द्धन र आर्थिक सशक्तीकरणमा सक्रिय रूपमा संलग्न हुँदै डिजिटल रूपमा सशक्त, समतामूलक नेपाल निर्माण गर्ने दिशामा अग्रसर रहनु भएका पृथ्वीसुब्बा गुरूङले सङ्घीय शासन व्यवस्थालाई सुदृढ पार्ने, पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने, श्रम सुधारको वकालत गर्ने र नेपालको सूचना प्रविधि क्षेत्रलाई अगाडि बढाउन महत्त् वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु भएको छ ।

- सेवा, श्रम मर्यादा र सङ्घीय शासन मार्फत समृद्ध, समावेशी र सशक्त नेपाल निर्माण गर्न उहाँ प्रतिबद्ध हुनुहुन्छ । नेपाल सरकारको सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रीको रूपमा, उहाँले सञ्चार, सूचना प्रविधि, हुलाक सेवा, प्रसारण, साइबर सुरक्षा, र डिजिटल शासनसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय नीति, कानुन र कार्यक्रमहरूको निर्माण र कार्यान्वयनको नेतृत्व गर्नु भएको थियो ।
- सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री हुँदा उहाँलाई डिजिटल रूपान्तरणलाई प्रवर्द्धन गर्ने, आइसिटी पूर्वाधारको विस्तार सुनिश्चित गर्ने, प्रविधि मार्फत सार्वजनिक सेवा वितरणलाई सुदृढ गर्ने, नवप्रवर्तन र स्टार्टअप इकोसिस्टमलाई सहजीकरण गर्ने, नागरिकहरूको डिजिटल अधिकारको रक्षा गर्ने, नेपालको सञ्चार र आइटी हितको कट्टर वकालतकर्ताका रूपमा पृथ्वीसुब्बा गुरूङको ख्याति राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा फैलिएको हो । सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रीका रूपमा कार्यरत रहँदा उहाँले डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्कलाई अगाडि बढाउन र आइसिटी मार्फत सामाजिक–आर्थिक विकासलाई अगाडि बढाउन अन्तर–मन्त्रालय प्रयासहरूको समन्वय गर्नु भएको थियो । आइटीमा काम गर्ने नेपाली कम्पनीहरूले विदेशमा शाखा वा कार्यालय खोल्ने व्यवस्था कानुनमा नभएकाले ती कम्पनीहरूले विदेशमा व्यापार गर्न नपाउने, त्यहाँका आइटीसम्बन्धी गतिविधिमा भाग लिन नपाउने अवस्था थियो । उक्त अवस्थालाई अन्त्य गर्न अध्यादेश मार्फत कानुन ल्याएर विदेशमा पनि काम गर्न पाउने कार्यालय खोल्न पाउने व्यवस्था उहाँकै पहलमा भएको हो । कानुनको यो संशोधनबाट नेपाली कम्पनीहरूले विदेशमा पनि काम गर्न पाउने भए र त्यहाँको कमाइ नेपालमा ल्याउन पाउने व्यवस्था भयो ।
- सङ्घीय संसद् र प्रदेश सभाका सदस्यहरूको मुख्य संवैधानिक जिम्मेवारी कानुन तथा नीति निर्माण गर्नु, सरकार गठनमा भूमिका खेल्नु, र प्रतिपक्षमा रहँदा सरकारका नीति, कार्यक्रम र कानुनको आलोचनात्मक समीक्षा गर्दै तिनलाई जनमुखी बनाउनु हो । तर नेपालमा जनप्रतिनिधिले यी जिम्मेवारीसँगै आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रका जनताको दैनिक समस्यामा प्रत्यक्ष संलग्न भई सेवा दिनुपर्ने अपेक्षा पनि गरिन्छ ।
- यस क्रममा जनप्रतिनिधिले बिरामीको उपचारको व्यवस्था मिलाउने, वैदेशिक रोजगारीमा ठगिएकालाई न्याय दिलाउन पहल गर्ने, बेरोजगार युवाहरूका लागि रोजगारी खोज्ने, खेलकुद तथा युवा गतिविधिमा सहयोग गर्ने, मेला–महोत्सवका लागि प्रायोजक जुटाउने, व्यवसाय सुरू गर्न चाहनेलाई ऋणको पहुँचमा सहयोग गर्ने जस्ता विविध काम गर्नुपर्छ ।
- यस्ता जनसरोकारका विषय लिएर आउने कसैलाई पनि पृथ्वीसुब्बा गुरूङले कहिल्यै निराश फर्काउनु भएको छैन । उहाँका लागि राजनीति सत्ता वा शक्तिको साधन होइन, आमजनताको सेवाको माध्यम हो ।
- पृथ्वीसुब्बा गुरूङका अनुसार बालबालिका राष्ट्रका भविष्यका आधार हुन् र उनीहरूको शिक्षा तथा क्षमता विकासमा गरिएको लगानीले देशको समृद्धि सुनिश्चित गर्छ । यही सोचअनुसार उहाँको पहलमा लमजुङका सामुदायिक विद्यालय सुधार गरिनुका साथै

आर्थिक रूपमा कमजोर तर मेधावी विद्यार्थीका लागि विभिन्न छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् । खासमा हरेक लमजुङलाई आपतविपत् पर्दा सम्झने नेता पृथ्वीसुब्बा गुरूङ हुनुहुन्छ । उहाँ गण्डकी प्रदेशको मुख्यमन्त्री हुँदा कोभिड-१९ ले पर्यटन, यातायात, कृषि, उत्पादन तथा सेवा क्षेत्रमा पारेको प्रतिकूल प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्दै उत्पादन तथा रोजगारी अभिवृद्धि गर्न उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई निर्ब्याजी कर्जा उपलब्ध गराउन साना व्यवसाय जीवन रक्षा कर्जा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिएको थियो ।

- लोप हुन लागेका कला, संगीत र सांस्कृतिक परम्पराको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा पृथ्वीसुब्बा गुरूङ निरन्तर रूपमा सक्रिय रहनुभएको छ । परम्परागत लोककला, लोकगीत, लोकनृत्य र मौलिक सांस्कृतिक अभ्यासहरूलाई जोगाउँदै नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्न उहाँले विभिन्न कार्यक्रम, प्रशिक्षण र सांस्कृतिक उत्सवहरूलाई प्राथमिकता दिनुभएको छ । यसका अतिरिक्त उहाँले युवालाई सिर्जनात्मक र सकार ात्मक दिशातर्फ उन्मुख गराउन खेलकुदलाई प्रभावकारी माध्यमका रूपमा अघि सार्नुभएको छ । टोल, गाउँदेखि जिल्लास्तर हुँदै प्रदेशस्तरसम्म नियमित रूपमा खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना हुने वातावरण निर्माण गर्न उहाँ सक्रिय रूपमा लाग्नुभएको छ ।

लमजुङ विकासको खाका

- पृथ्वीसुब्बा गुरूङ जत्तिको दूर दृष्टि भएको नेता लमजुङमा मात्र होइन, समग्र देशमै विरलै पाइन्छ । लमजुङको दीर्घकालीन विकासको स्पष्ट खाका उहाँको नेतृत्वमा वि.सं. २०५४ सालतिर नै तयार गरिएको थियो । प्राकृतिक स्रोत-साधनका दृष्टिले लमजुङ अत्यन्तै समृद्ध जिल्ला हो भन्ने कुरालाई उहाँले समयमै पहिचान गर्नुभयो । जल, जमिन र जङ्गलको त्रिकोणीय उपयोगमार्फत लमजुङको समृद्धि सुनिश्चित गर्न सकिन्छ भन्ने उहाँको सोच आज पनि उत्तिकै सान्दर्भिक छ । प्रकृति, संस्कृति र साहसिक पर्यटन (Nature, Culture and Adventure) लाई विकाससँग जोड्ने उहाँको अवधारणाले लमजुङको पहिचान निर्माण गरेको छ ।
- यी अवधारणाका प्रेरणाका श्रोत देश र जनताको हितका लागि आफ्नो जीवनको आहुति दिने सहिदहरू नै हुन । पृथ्वीसुब्बा गुरूङको लमजुङ विकासको परि कल्पनालाई सार्थक बनाउन र कार्यान्वयन गर्नमा धेरै जनाको योगदान रहेको छ । लमजुङको जिल्ला विकास समितिको अध्यक्ष हुँदा जमिन्द्रमान घलेले पृथ्वीसुब्बा गुरूङको परिकल्पना परिमार्जन र परिष्कृत गर्दै कार्यान्वयनका तहमा पुऱ्याउनमा ठुलो योगदान गर्नुभयो । ती परिकल्पनालाई कार्यान्वयनको तहमा पुऱ्याउने काममा तत्कालीन गाउँ विकास समितिका प्रेम घले, धनजन्य दवाडी, कृष्ण अधिकारी, राजेन्द्र बोहोरालगायतकाजोसिला अध्यक्षहरूको ठुलो योगदानरहेको छ । । संविधानसभाको

सदस्य हुँदा टुकाभद्र हमाल, जमिन्द्रमान घले, डा. भीष्म अधिकारी तथा गण्डकी प्रदेशकातात्कालिन सांसद र प्रमुख सचेतक मायानाथ अधिकारी, तात्कालिन सांसद धनजन्य दवाडी तथा वर्तमान सांसद यशोदा रिमालको योगदान लमजुङ विकासको परिकल्पना परिमार्जन तथा कार्यान्वयनमा अतुलनीय छ । पार्टीका सक्रिय सदस्यहरू, सङ्घीय कार्यान्वयन पछि गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका प्रमुखहरू, जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख/उपप्रमुखहरू तथा आम लमजुङवासीको सक्रिय सहभागिता बिना पृथ्वीसुब्बा गुरूङको लमजुङ विकासको परिकल्पनाले सायद नै सार्थक रूप पाउने थियो ।

- प्राकृतिक र सांस्कृतिक दुवै दृष्टिले सम्पन्न भएकाले लमजुङलाई पर्यटनसँग जोड्नुपर्छ भन्ने दृष्टिकोण पनि २०५४ सालमै अघि सारिएको थियो । विशेष गरी ग्रामीण पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न होमस्टे प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्ने सोच उहाँकै नेतृत्वमा विकसित भयोर यसको कार्यान्वयनमा पार्टी सक्रिय कार्यकता तथा पर्यटन अभियन्ता प्रेम घलेको योगदान अग्रणी छ । प्रेम घलेकै योगदानका कारण अहिले क्व्होलासोथार गाउँपालिकाको सम्पूर्ण टिम नै नेकपा एमालेका जनप्रतिनिधिहरू आएका हुन् । नेपालमा होमस्टेमार्फत ग्रामीण पर्यटनलाई संस्थागत रूपमा अघि बढाउन सकिन्छ भन्ने भिजन लमजुङले नै पहिलो पटक प्रस्तुत गरेको हो । त्यसैको परिणामस्वरूप, देशकै पहिलो सङ्गठित होमस्टे सञ्चालन भएको गाउँ लमजुङकै घलेगाउँ हो । आज घलेगाउँ 'स्मार्ट भिलेज', 'सार्क भिलेज' र 'सुखी गाउँ' को रूपमा चिनिनु त्यसै सोचको निरन्तरता हो ।
- लमजुङलाई पर्यटनको हब बनाउने लक्ष्यसहित ताल–तलैया, पोखरीजस्ता प्राकृतिक सम्पदा तथा गढी, कोटलगायत ऐतिहासिक सम्पदाको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धनको थालनी पनि पृथ्वीसुब्बा गुरूङकै नेतृत्वमा भएको हो । जैविक विविधतालाई पदमार्ग (ट्रेकिङ रूट) सँग जोडेर पर्यटन विकास गर्न सकिए लमजुङको समृद्धि थप बढ्छ भन्ने उहाँको सोचअनुसार धेरै काम सम्पन्न भइसकेका छन् भने केही अझै कार्यान्वयनकै चरणमा छन् ।
- यी समग्र प्रयासबाट लमजुङ जिल्लामा उल्लेखनीय रोजगारी सिर्जना भएको छ । स्थानीय उत्पादनका लागि बजारको पहुँच विस्तार भएको छ भने गरिबी निवारणमा ठोस योगदान पुगेको छ । साथै, विकाससँगै वातावरण संरक्षणलाई पनि प्राथमिकता दिइएकाले स्थानीय प्राकृतिक स्रोतको संरक्षणमा सकारात्मक प्रभाव देखिएको छ । उहाँको दूरदृष्टिपूर्ण नेतृत्वअनुसार लमजुङमा जलविद्युत् क्षेत्रमा व्यापक लगानी र प्रवर्द्धन गरिएकाले स्थानीय तहमा रोजगारीका अवसर बढेका छन् र स्थानीय सरकारको राजस्वसमेत उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि हुँदै गएको छ ।
- लमजुङमा पर्यटन र कृषिको विकासका लागि आवश्यक आधारभूत पूर्वाधार, सडक, विद्युत्, खानेपानी, इन्टरनेट, टेलिफोन, सिँचाइ घरघरमा धारा, पालिका पालिकामा अस्पताल लगायत निर्माण तथा विस्तारको काम तीव्र रूपमा अगाडि बढाइएको छ ।

यसै क्रममा मनमोहन अधिकारी सरकारको पालमा पिच भएकोडुम्रे–बेसीशहर–मनाङ सडक पृथ्वीसुब्बा गुरूङकै पहलमा अहिले दुई लेनमास्तरोन्नति गर्ने कार्य भइरहेको छ । लमजुङमा सडक सञ्जाललाई थप मजबुत बनाउन मध्य पहाडी लोकमार्ग लमजुङ हुँदै लैजाने निर्णय पृथ्वीसुब्बा गुरूङकै पहलमा सम्भव भएको हो । सुरूमा तनहुँ हुँदै लैजाने तयारी रहेको लोकमार्गलाई लमजुङबाटै निर्माण गराउन उहाँले सङ्घीय सर कारमा सक्रिय पहल र दबाब दिनुभयो, जसको परिणामस्वरूप मध्य पहाडी लोकमार्ग लमजुङ हुँदै निर्माण भयो । यस लोकमार्गले लमजुङलाई बागमती, लुम्बिनी र कर्णाली प्रदेशसँग जोड्दै कृषि उत्पादनको बजारीकरण, जलविद्युत् विकास र पर्यटन प्रवर्द्धनमार्फत जिल्लाको आर्थिक समृद्धि र गरिबी निवारणमा थप टेवा पुऱ्याएको छ ।

- कृषि प्रवर्द्धनका लागि मध्य पहाडी लोकमार्गलाई गाउँ–बस्ती र टारहरूसँग जोड्ने सडक सञ्जाल विस्तार गरिएको छ । पालिका केन्द्र जोड्ने सडकहरू निर्माण सम्पन्न भएका छन् । दोर्दी गाउँपालिकाको केन्द्र जोड्ने सडक यसको उदाहरण हो । घर–घर मा दिगो विद्युत् सेवा विस्तार गरिएको छ, कृषि उत्पादनका लागि भूमिगत सिँचाइ तथा घर–घरमा टनेल खेतीको पूर्वाधार विकास गरिएको छ । जिल्ला अस्पतालको स्तरोन्नतिसँगै दूधपोखरी, राइनासलगायत पालिका अस्पतालहरूको नयाँ भवन निर्माण सम्पन्न भएका छन् ।
- उहाँकै पहलमा लिपेपदमार्गको विकास, मानेपोखरी, दूधपोखरी, इलमपोखरी र घलेगाउँ लगायतका बस्तीहरूमा पर्यटन विकासका लागि आधारभूत पूर्वाधार निर्माणका कामहरू सम्पन्न गरिएका छन् । दुधपोखरी,मर्स्याङ्दी, राइनास, सुन्दरबजार र क्व्होलासोथार पालिकामा प्रशासकीय भवनहरू निर्माण गरिएका छन् ।
- त्यसैगरी विभिन्न स्थानमा प्रहरी चौकी, झोलुङ्गे पुल, आमा समूहहरूको भवन निर्माण,सामुदायिक भवन (समाज घर), गुम्बा मन्दिरलगायत धार्मिक स्थल र स्वास्थ्य चौकी निर्माण गरी स्थानीय नागरिकको सेवा पहुँच सहज बनाइएको छ । साथै प्रत्येक पालिकामा जलवायु मैत्री नमुना कृषि गाउँको अवधारणा अघि सार्दै कृषि र ग्रामीण विकासलाई दिगो बनाउने प्रयास गरिएको छ ।
- जल, जमिन र जङ्गलको त्रिकोणात्मक उपयोगको अवधारणाअनुसार लमजुङमा ठुला सडक सञ्जाल निर्माण गरिएका छन् भने केही सडक निर्माणाधीन अवस्थामा छन् । बाँकी रहेका कामहरू छिट्टै सम्पन्न गरी कालोपत्रे गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।
- सडक सञ्जालहरूले सुन्दरबजार, बेसीशहर, राइनास, मध्यनेपाललगायत आठवटै पालिकाका मुख्य केन्द्रहरूलाई आपसमा जोड्दै तथा हरेक पालिकामा चक्रपथ बनाउने, पालिकाहरूमा बृहत् खानेपानी योजना बनाएर सिँचाइ प्रबन्ध गर्ने लमजुङको समग्र सामाजिक–आर्थिक विकासलाई नयाँ गति दिएको छ ।
- पृथ्वीसुब्बा गुरूङको दीर्घकालीन सोच र विकास दृष्टिकोण बुझ्न लमजुङ केन्द्रित उहाँका केही परिकल्पनाहरू महत्वपूर्ण उदाहरणका रूपमा लिन सकिन्छ । लमजुङको

मध्यनेपाल नगरपालिकालाई कास्कीको रूपा गाउँपालिका हुँदै पोखरा महानगर पालिकासँग जोड्ने सडक उहाँको दूरदर्शी सोचको स्पष्ट नमूना हो । यस सडकको कास्की खण्ड सम्पन्न भइसकेको छ यो परिकल्पनाको मुख्य उद्देश्य पोखरामा केन्द्रित पर्यटन, व्यापार र आर्थिक गतिविधिलाई लमजुङसम्म विस्तार गर्दै क्षेत्रीय विकासमा सन्तुलन ल्याउनु हो ।

- यसैगरी उहाँले पृथ्वी राजमार्गसँग लमजुङलाई जोड्ने दीर्घकालीन योजना अन्तर्गत दमौली-भोर्लेटार-साल्मेभञ्ज्याङ-सिङ्दी-पसगाउँ-मालिङ-भुजुङ हुँदै बेसीशहर जोड्ने सडक परिकल्पना गर्नु भएको छ । यस मार्गको विकासले पश्चिमी लमजुङका पर्यटकीय सम्भावना उजागर हुनुका साथै स्थानीय उत्पादन, रोजगारी र आर्थिक गतिविधि उल्लेखनीय रूपमा बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ ।
- सधैं पहिरोको जोखिममा रहने बेसीशहर-चामे सडकको विकल्पका रूपमा तार्कुघाट-रामचोक-चिति-सिमलचौर-मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाका विभिन्न स्थान हुँदै मनाङ जोड्ने वैकल्पिक राजमार्गको अवधारणा अघि सार्नु पनि उहाँको दूरगामी सोचकै परिणाम हो । यसले मनाङसँग सुरक्षित र दिगो सडक सञ्जाल स्थापना गर्नुका साथै पूर्वी लमजुङको आर्थिक समृद्धिको बलियो आधार तयार पार्ने विश्वास गरिएको छ ।
- सुशासनलाई प्रवर्द्धन गर्न उहाँले प्रहरी चौकी तथा वडा कार्यालयहरूमा द्रुत गतिको इन्टरनेट जडानको पहल गर्नु भएको छ । साथै किशोरकिशोरीहरूको उज्ज्वल भविष्य सुनिश्चित गर्न विद्यालयहरूमा क्ष्ऋत ल्याब स्थापना गर्ने परिकल्पनासमेत अघि सार्दै डिजिटल शिक्षा र प्रविधिमैत्री प्रशासनतर्फ महत्वपूर्ण कदम चाल्नुभएको छ ।
- टारहरू लमजुङका कृषि उत्पादनका मुख्य आधार क्षेत्र हुन् । पृथ्वीसुब्बा गुरूङको सोच अनुसार लमजुङ जिल्लामा रहेका कर्पूटार, भोर्लेटार, रम्घाटार, बर्रेटार, रामचोकफाँट र राइनासटारजस्ता महत्त्वपूर्ण टार क्षेत्रहरूमा बाह्रै महिना सिँचाइको सुनिश्चित व्यवस्था गरिएको छ । वर्षभरि सिँचाइ उपलब्ध भएमा यहाँ नगदे बाली तथा खाद्यान्न उत्पादनमा उल्लेखनीय वृद्धि हुनेछ । विशेष गरी तरकारी, फलफूल र अन्य नगदे बालीको व्यावसायिक खेती विस्तार भई यी क्षेत्रहरू क्रमशः तरकारी हब तथा नगदे बालीको हबका रूपमा विकास हुन सक्छन् । यसले स्थानीय किसानको आम्दानी बढाउने मात्र होइन, जिल्लाको समग्र कृषि अर्थतन्त्रलाई समेत मजबुत बनाउनेछ ।
- यससँगै भौगोलिक बनावट, हावापानी र जैविक विविधताका कारण लमजुङका पहाडी गाउँहरूमा जडीबुटी खेतीको ठुलो सम्भावना रहेको छ । उहाँको सोच व्यावसायिक रूपमा जडीबुटी खेती विकास गर्न सकेमा किसानहरूलाई नयाँ आम्दानीको स्रोत प्राप्त हुनेछ र औषधिजन्य उद्योगका लागि कच्चा पदार्थको आपूर्ति पनि सुनिश्चित हुनेछ ।
- कृषिसँगै पशुपालन क्षेत्रको विकास पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छ । उन्नत जातका गाई भैंसी, बाख्रा, भेडा तथा कुखुरापालनलाई प्रवर्द्धन गर्दै घाँस, दाना र पशु स्वास्थ्य सेवामा लगानी बढाउँदै दूध, मासु र अन्य पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरता हासिल

गर्न सकिन्छ । कृषि, जडीबुटी र पशुपालनको एकीकृत विकासले ग्रामीण अर्थतन्त्रलाई दिगो बनाउनेछ ।

- पृथ्वीसुब्बा गुरूङको दीर्घकालीन सोच र नीतिगत दृष्टिकोणअनुसार कार्यान्वयन गरिएका यी कार्यक्रमहरूको समग्र प्रभाव आज लमजुङ जिल्लामा स्पष्ट रूपमा देखिन थालेको छ । ग्रामीण क्षेत्रमा रोजगारीका नयाँ अवसर सिर्जना भएका कारण गाउँबाट सहरतर्फ हुने बसाइँ सराइ क्रमशः घट्दै गएको छ । यससँगै, वैदेशिक रोजगारीमा जानुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था पनि पहिलेको तुलनामा उल्लेखनीय रूपमा कम भएको छ ।
- कृषि क्षेत्रमा प्रदान गरिएका अनुदान र प्राविधिक सहयोगले गर्दा कृषि उत्पादकत्वमा वृद्धि भएको छ । यसले किसानहरूको आय स्तर उकास्नुका साथै खेतीलाई सम्मानजनक र आकर्षक पेसाका रूपमा स्थापित गर्न मद्दत गरेको छ । त्यस्तै, होमस्टे प्रवर्द्धन, पदमार्ग तथा पर्यटन पूर्वाधारको विकासले लमजुङलाई आन्तरिक र बाह्य पर्यटकका लागि आकर्षक गन्तव्यका रूपमा स्थापित गरेको छ । पर्यटन गतिविधि बढेसँगै स्थानीय स्तरमै रोजगारी र स्वरोजगारका अवसरहरू सिर्जना भएका छन् । यसका परिणामस्वरूप, वैदेशिक रोजगारीका लागि बिदेसिएका धेरै युवा पुनः आफ्नै गाउँ फर्केर कृषि, पर्यटन, सेवा र साना उद्यममा संलग्न हुन थालेका छन् । गाउँमै काम गर्ने वातावरण बनेपछि उनीहरू आत्मनिर्भर बन्ने मात्र होइन, स्थानीय अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउन पनि महत्त्वपूर्ण योगदान दिइरहेका छन् । आयआर्जनका अवसर गाउँमै विस्तार हुँदै गएपछि युवाहरू बिदेसिनु पर्ने बाध्यता क्रमशः घट्ने विश्वास थप बलियो बन्दै गएको छ । अन्ततः जनशक्ति नै विकासको मूल आधार भएकाले स्थानीय स्रोत, साधन र सम्भावनाको अधिकतम उपयोग गर्दै युवा शक्तिलाई गाउँमै टिकाइ राख्नु लमजुङको दिगो विकासको प्रमुख आधार हो । रोजगारी, उत्पादन र उद्यमशीलतामार्फत गाउँलाई आत्मनिर्भर बनाउने यही रणनीतिले लमजुङलाई समृद्ध, समावेशी र दीर्घकालीन विकासतर्फ अग्रसर गर इरहेको छ ।
- वि.सं. २०५४ सालमा नै हरित सडकदेखि लमजुङलाई हाइड्रोको हब बनाउने सम्मका परिकल्पना उहाँले गर्नु भएको हो । त्यही अनुसार आफू सत्तामा नभए पनि तत्कालीन गाविस तथा जिविसका पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण गरेर कार्यान्वयनको सुरूवात गर्नुभयो । अहिले त्यही परिकल्पना अनुसार नै पालिकाहरूको विकास भइरहेको छ ।
- यसै गरी लमजुङका सबै पालिकाको केन्द्रसम्म सडक पहुँच पुऱ्याउने, झोलुङ्गे पुल निर्माण, पालिका भवन निर्माण, पालिका अस्पताल, विद्यालय भवन, सिँचाइ आयोजना, होमस्टे निर्माण तथा क्षमता अभिवृद्धि, नयाँ पदमार्ग (ट्रेकिङ रूट) निर्माण, पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि भौतिक संरचना निर्माणजस्ता काम उहाँकै पहलमा सुरू भएका हुन् ।

- सामुदायिक स्तरमा करापुटार मन्दिर क्षेत्रमा सामुदायिक भवन, समाज घर र श्मशानघाट तथा क्रियापुत्री भवन, गुम्बा, मन्दिर, मस्जिद, चर्च लगायत धार्मिक स्थलहरूको निर्माण, पोखरी निर्माण, "एक घर एक धारा" कार्यक्रम, प्रहरी चौकी, खेलमैदान, कभर्ड हल, चिस्यान केन्द्र, टेलिफोन टावर निर्माणजस्ता अनेकन् विकासका कामहरू उहाँकै नेतृत्वमा अघि बढाइएका छन् ।
- उहाँको नेतृत्वमा कृषि नमुना गाउँ स्थापना, कृषिमा प्राविधिक सहयोग तथा टनेल खेती प्रवर्द्धन, विद्यालयहरूमा स्मार्ट कक्षा र कम्प्युटर ल्याब स्थापना, नयाँ विद्यालय भवन निर्माणका कामहरू सम्पन्न भएका छन् ।
- सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रहँदा उहाँले लमजुङका सबै सामुदायिक विद्यालयमा अत्याधुनिक प्रविधियुक्त स्मार्ट कक्षा र सूचना प्रविधियुक्त कम्प्युटर ल्याब स्थापना गर्ने कार्य सुरू गर्नुभयो । सरकार परिवर्तन हुनुअघि नै तीमध्ये आठ वटा विद्यालयमा यो कार्यक्रम कार्यान्वयन भइसकेको थियो ।
- लमजुङमा प्रत्येक घरमा फोरजी मोबाइल सेवा पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाउनुका साथै सबै वडा कार्यालय र विद्यालयमा इन्टरनेट सेवा सुचारू गर्न फाइबर टु द होम (FTTH)का लागि सडकमा तार विछ्याउने काम उहाँकै पहलमा भइरहेको छ ।
- विशेष गरी सूचना प्रविधि क्षेत्रमा करियर बनाइरहेका जेन-जी पुस्ताको आम्दानी र अवसर बढाउने उद्देश्यले उहाँले इन्टरनेट पहुँचलाई विकासको मुख्य आधार बनाउनुभयो । उहाँको सोच इन्टरनेटको व्यापक पहुँच मार्फत विद्युतीय सुशासन स्थापना गर्ने थियो । त्यसका लागि लमजुङलाई "आइसिटी मोडल जिल्ला"का रूपमा विकास गरी त्यो मोडल देशभर लागू गर्ने योजना उहाँले अघि सार्नु भएको थियो ।
- उहाँकै पहलमा तिलिचो ताल क्षेत्रमा फोरजी सेवा विस्तार, सगरमाथा बेसक्याम्पमा सञ्चार पहुँच, नागढुङ्गा सुरूङ मार्ग भित्र इन्टरनेट र नेटवर्क जडानको काम सुरू गरिएको हो ।
- पृथ्वीसुब्बा गुरूङले लमजुङमा कसैप्रति पक्षपात नगरी अवसर र सहभागिताका लागि निष्पक्ष अभिभावकत्व प्रदान गर्नु भएको छ । सकारात्मक सोच, फराकिलो हृदय र सृजनशीलतालाई निरन्तर प्रोत्साहन गर्ने उहाँको यही गुणका कारण पार्टीभित्र तल्लो तहबाट अघि बढ्दै नेकपा एमालेको उपाध्यक्ष पदमा लोकप्रिय मतका साथ निर्वाचित हुनुभएको हो ।
- प्रत्येक संसदीय निर्वाचनमा उहाँले लमजुङमा आफ्नो मत संख्या निरन्तर बढाउँदै लैजानु भएको छ । सङ्घीयता कार्यान्वयनपछि प्रदेश तहलाई अधिकार र विकासका स्रोत सुदृढ बनाउने दिशामा उहाँले जग हाल्ने काम गर्नु भएको छ र सक्षम तथा प्रभावकारी सरकार सञ्चालन गरेर उदाहरण प्रस्तुत गर्नु भएको छ ।

प्रमुख कार्य तथा उपलब्धिहरू

- सङ्घीय सांसदका रूपमा रहँदा होस् वा संविधानसभाका सदस्यका रूपमा, सङ्घीय सरकारमा मन्त्री हुँदा होस् वा गण्डकी प्रदेश सरकारको संस्थापक मुख्यमन्त्रीका रूपमा, वा निर्वाचनमा पराजित भई कुनै औपचारिक पदमा नरहँदा, पृथ्वीसुब्बा गुरुङले लमजुङको विकास र लमजुङवासीको हितका लागि निरन्तर समर्पित भई कार्य गर्नु भएको छ । सेवा, श्रम र मर्यादालाई राजनीतिक आचरणको मूल आधार मानी सङ्घीय शासन प्रणालीमार्फत समृद्ध, समावेशी र सशक्त नेपाल निर्माण गर्ने दृढ प्रतिबद्धतासहित उहाँले आफ्नो सम्पूर्ण राजनीतिक यात्रामा लमजुङ मात्र होइन, समग्र नेपाल र नेपाली जनताको हितलाई प्राथमिकतामा राख्दै महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु भएको छ ।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री हुँदा भएका कार्यहरू

दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निजगढमा प्रस्ताव

- नेपालको दीर्घकालीन हवाई यातायात आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै तराई–मधेस क्षेत्रको रणनीतिक स्थान निजगढमा दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माणको प्रस्ताव अघि बढाइएको थियो ।
- त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको क्षमतामा देखिएको चाप, भविष्यमा यात्रु तथा कार्गो आवागमनको तीव्र वृद्धि, र नेपाललाई दक्षिण एसियाको ट्रान्जिट हबका रूपमा विकास गर्ने लक्ष्यका आधारमा निजगढ विमानस्थललाई राष्ट्रिय प्राथमिकताको पूर्वाधार परियोजनाका रूपमा प्रस्ताव गरिएको हो । यसले पर्यटन, लगानी, रोजगारी र क्षेत्रीय विकासमा दीर्घकालीन योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ ।

भैरहवा र पोखरा क्षेत्रीय विमानस्थल सम्बन्धी नीतिगत निर्णय तथा स्रोत व्यवस्थापनको पहल

- भैरहवास्थित गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल र पोखरा क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थललाई पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्न आवश्यक नीतिगत निर्णयहरू लिइएका छन् । अन्तर्राष्ट्रिय उडान आकर्षण, हवाई कम्पनीलाई प्रोत्साहन, उडान सुरक्षा, सेवा शुल्क पुनरावलोकन तथा आवश्यक भौतिक र प्राविधिक पूर्वाधारका लागि स्रोत व्यवस्थापनको पहल गरिएको छ । यी विमानस्थलहरूलाई पर्यटन, धार्मिक यात्रा र क्षेत्रीय आर्थिक विकासको केन्द्रका रूपमा स्थापित गर्ने उद्देश्य राखिएको छ ।

ऐतिहासिक राजदरबार तथा सम्पत्तिको राष्ट्रियकरण

- स्वर्गीय राजा वीरेन्द्र तथा उहाँको परिवारको नाममा रहेका नारायणहिटी, हनुमान ढोका, पाटन, भक्तपुर, नुवाकोट र गोरखा राजदरबारहरूलाई राष्ट्रियकरण गरी नेपाल ट्रस्टको व्यवस्थापनमा ल्याइएको छ । साथै नागार्जुन दरबार, गोकर्ण दरबार,

रत्न मन्दिर, दियालो बङ्गला लगायत करिब ३४ हजार रोपनी जग्गा नेपाल सरकार को स्वामित्वमा ल्याइएको छ । यस कदमले राष्ट्रिय सम्पदाको संरक्षण, सार्वजनिक उपयोग, सांस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धन र राज्यको सम्पत्ति व्यवस्थापनमा पारदर्शिता कायम गर्न महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको छ ।

थप हिमालहरू आरोहणकालागि खुला तथा रोयल्टी निःशुल्कव्यवस्था

- पर्यटन प्रवर्द्धन र पर्वतारोहण क्षेत्रको विस्तारका लागि थप हिमालहरू आरोहणका लागि खुला गरिएको छ । विशेष गरी सुदूरपश्चिम र मध्यपश्चिम क्षेत्रका हिमालहरूको आरोहण रोयल्टी निःशुल्क गर्ने निर्णयले ती दुर्गम क्षेत्रहरूमा साहसिक पर्यटन, स्थानीय रोजगारी र समग्र क्षेत्रीय विकासलाई प्रोत्साहन गरेको छ ।

राष्ट्रिय गानको सार्वजनिकीकरण

- राष्ट्रिय पहिचान, एकता र नागरिक गर्व अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय गानलाई सार्वजनिक रूपमा सहज पहुँचयोग्य बनाइएको छ । विद्यालय, सार्वजनिक कार्यक्रम तथा विभिन्न सञ्चार माध्यममार्फत राष्ट्रिय गानको प्रयोग र प्रचारलाई प्रोत्साहन गरिएको छ ।

प्रज्ञाप्रतिष्ठानको पुनर्संरचना

- साहित्य, कला र संस्कृतिको समग्र विकासका लागि प्रज्ञा प्रतिष्ठानको पुनर्संरचना गरी तीन छुट्टाछुट्टै प्रतिष्ठान – प्रज्ञा प्रतिष्ठान, सङ्गीत नाट्य प्रतिष्ठान र ललितकला प्रतिष्ठान – स्थापना गरिएको छ । यसले साहित्य, सङ्गीत-नाट्य र ललितकलाका क्षेत्रलाई संस्थागत रूपमा सुदृढ बनाउँदै सृजनशीलता, अनुसन्धान र सांस्कृतिक पहिचानलाई थप मजबुत बनाउने लक्ष्य राखेको छ ।

गण्डकीका मुख्यमन्त्री हुँदाभएका कार्यहरु

गण्डकी विश्वविद्यालयको स्थापना
गण्डकी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको स्थापना
गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठानको स्थापना
गण्डकी विज्ञान तथा प्रविधि प्रतिष्ठानको स्थापना
गण्डकी ताल संरक्षण तथा विकास प्राधिकरण
गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रतिष्ठानको स्थापना
योजनाबद्ध विकासको सुरूवात
गण्डकी प्रदेश उज्यालो प्रदेश,
एक घर एक धारा खानेपानी अभियान

एक पालिका एक मुख्यमन्त्री जलवायुमैत्री नमुना कृषि गाउँ
कृषि चक्लाबन्दी कार्यक्रम
एक निर्वाचन क्षेत्र एक सडक
स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडक
सडक पूर्वाधारमा नयाँ आयाम
पालिका स्तरमा उद्योग ग्रामको स्थापना सुरू
व्यवसाय सुरक्षा कोषको स्थापना
गण्डकीका ११ जिल्लामा ३ सय वटा होमस्टेको स्थापना
४४ वटा पर्यटकीय गन्तव्य घोषणा गरी विकास त्यसका लागि आवश्यक संरचनाको निर्माण
जिल्ला अस्पतालको सुदृढीकरण

- मुख्यमन्त्री हुँदा गण्डकी प्रदेशको ११ जिल्लामा मध्ये लमजुङमा समानिकरण सशर्त अनुदानमा स्थानीय तहलाई सबैभन्दा बढी बजेट विनियोजन भएको थियो । र लमजुङका ८ वटा पालिकाबाट प्रदेशका रकमबाट पनि धेरै विकासका काम भएका थिए ।
- मुख्यमन्त्री हुँदा लमजुङका लागि पटक पटक विभिन्न शीर्षकमा आठ अर्बभन्दा बढी बजेट निकासा गर्नुभयो ।
- लमजुङबाट निर्वाचित प्रदेश सांसदहरूले ३ वर्षमा १२ करोड रूपैयाँ निर्वाचन क्षेत्र पूर्वाधार विकास कार्यक्रम मार्फत नयाँ सडक ट्याक खोल्ने, आमा समूह भवन निर्माण, सामुदायिक भवन निर्माण, खेल मैदान, पदमार्ग निर्माण, विद्यालय भवन निर्माण लगायत खानेपानी कृषि पशुपालन, गरिब विपन्नहरूलाई सहयोगी कार्यक्रम सम्पन्न भएका थिए ।
- पृथ्वीसुब्बा गुरूङ मुख्यमन्त्री हुँदा २० किलोमिटर सडक कालोपत्रे भयो, ३० किलोमिटर सडक ग्राभेल भयो, ६ वटा झलुङ्गे पुल बने, ८ वटा मोटरेबल पुलमा ५ वटा सम्पन्न भए ३ वटा निर्माण सम्पन्नको अन्तिम चरणमा, ५ किलोमिटर ढलान, १५ वटा नयाँ भवनहरू जनता आवास कार्यक्रम अन्तरगत ४० वटा घर, पर्यटकीय पार्कहरू, पदमार्ग होमस्टे, कृषिका मोडल फार्महरू, घर घरमा टनेल, पशुपालन अनुदान, बिरूवा वितरण, सिँचाइ, जिल्ला अस्पतालको सुदृढीकरण लगायतका काम भएका छन् ।
- लमजुङमा हरेक वर्ष ३ करोडको बराबरको कृषिमा अनुदान लगानी भएको छ ।

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रीका रूपमा मुख्य उपलब्धि

- पृथ्वीसुब्बा गुरूङ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रहँदा सञ्चार, दूरसञ्चार, सूचना प्रविधि, चलचित्र, हुलाक, मुद्रण र सुशासनका क्षेत्रमा उल्लेखनीय नीतिगत, संरचनागत र कार्यान्वयनात्मक सुधार भएका छन् । सूचनाको सार्वभौमिक पहुँचको

सिद्धान्तअनुसार सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन, २०८१ लागू गरी नेपाल टेलिभिजन र रेडियो नेपाललाई एकीकृत गर्दै "सार्वजनिक सेवा प्रसारण नेपाल" स्थापना गर्नु ऐतिहासिक उपलब्धि हो । यस मार्फत सार्वजनिक प्रसारणलाई आधुनिक, व्यावसायिक र समावेशी बनाउने आधार तयार गरिएको छ ।

- सामाजिक सञ्जालको प्रयोग व्यवस्थित गर्न सामाजिक सञ्जाल निर्देशिका, २०८० लागू भई त्ष्पत्यप, ख्ब्दभच लगायत प्लेटफर्म सूचीकरण गरिएका छन् । त्ष्पत्यप माथिको प्रतिबन्ध सशर्त फुकुवा गर्दै डिजिटल साक्षरता, कन्टेन्ट मोडरेसन र साइबर सुरक्षामा सहकार्य सुनिश्चित गरिएको छ भने टेलिग्राम प्रतिबन्धित गरिएको छ ।
- दूरसञ्चार क्षेत्रमा एनसेलको अनुमतिपत्र नवीकरण, २५ वर्ष अवधि पूरा गरेका सेवा प्रदायकका लागि नियमावली संशोधन र फ्रिक्वेन्सी तथा विदेशी मुद्रा सहजीकरण गरिएको छ । मोबाइल सेवा १०० प्रतिशतभन्दा बढी जनसंख्यामा पुगेको छ, करिब ८९ प्रतिशत र फिक्स्ड ब्रोडब्यान्ड ४८ प्रतिशत जनसंख्यामा विस्तार भएको छ । FTTH सेवा सबै ७७ जिल्लामा पुगेको छ ।
- सूचना प्रविधि क्षेत्रमा कागजरहित सरकारको अवधारणाअनुसार GIOMS, नागरिक एप, सरकारी क्लाउड, ई-हाजिरी, SMS गेटवे र साइबर सुरक्षा अडिट विस्तार गरिएको छ । राष्ट्रिय साइबर सुरक्षा केन्द्र स्थापना र राष्ट्रिय Ai नीति पारित हुनु महत्वपूर्ण उपलब्धि हो ।
- समावेशी सञ्चारमा गोरखापत्र ४५ भाषा, रेडियो नेपाल २५ भाषा र नेपाल टेलिभिजन ७ मातृभाषामा समाचार प्रसारण हुँदै आएका छन् । चलचित्र, हुलाक र सुरक्षण मुद्रण क्षेत्रमा पनि संरचनागत सुधार भएका छन् । समग्रमा, यस अवधिले सञ्चार तथा सूचना प्रविधि क्षेत्रलाई डिजिटल, समावेशी र सुशासनमैत्री दिशामा अघि बढाएको छ ।
- सूचनामा सबै नागरिकको समान पहुँच (Universal Coverage of Information) सुनिश्चित गर्ने संवैधानिक र लोकतान्त्रिक मान्यताअनुसार सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन, २०८१ कार्यान्वयनमा ल्याई नेपाल टेलिभिजन र रेडियो नेपाललाई एकीकृत गरी "सार्वजनिक सेवा प्रसारण नेपाल" स्थापना गरिएको छ । यो नेपालको सार्वजनिक सञ्चार इतिहासमै ऐतिहासिक सुधार हो ।
- सामाजिक सञ्जालको प्रयोगलाई व्यवस्थित, जिम्मेवार र सुरक्षित बनाउन सामाजिक सञ्जाल निर्देशिका, २०८० लागू गरी नेपालमा सञ्चालनमा रहेका सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्महरूको सूचीकरण प्रक्रिया अघि बढाइएको छ । हालसम्म TikTok, Viber, WeTok, Nimbuzz/ Popo live गरी पाँच सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्म सूचीकरणमा आएका छन् । त्ष्पत्यपलाई नेपालभित्र सम्पर्क बिन्दु (Point of Contact) स्थापना गर्ने, पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्ने, डिजिटल साक्षरता र इन्टरनेट सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, नेपाली तथा राष्ट्र भाषाका सामग्री प्रवर्द्धन गर्ने, कन्टेन्ट मोडरेसन सुदृढ गर्ने र साइबर अपराध नियन्त्रणमा सहकार्य गर्ने स्पष्ट सर्तसहित प्रतिबन्ध

फुकुवा गरिएको छ । तर सामाजिक सद्भाव र सुरक्षामा गम्भीर चुनौती देखिएको टेलिग्राममाथि प्रतिबन्ध लगाइएको छ ।

- लामो समयदेखि बन्द अवस्थामा रहेको सुरक्षण मुद्रण केन्द्र पुनः सञ्चालनमा ल्याइनु अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण र दूरगामी निर्णयका रूपमा लिइन्छ । केन्द्र बन्द रहँदा राज्यको करोडौँ रूपैयाँ बराबरको सम्पत्ति प्रयोगविहीन भएर नष्ट हुँदै गएको थियो । अत्यन्त महँगा, संवेदनशील र अत्याधुनिक मेसिनहरू प्रयोगमा नआई माटोमा विलीन हुने अवस्था थियो । यति गम्भीर अवस्था हुँदाहुँदै पनि यस विषयमा हस्तक्षेप गर्ने वा जिम्मेवारी लिन तयार कोही देखिएको थिएन । यही चुनौतीपूर्ण अवस्थामा पृथ्वीसुब्बा गुरूङले राजनीतिक जोखिमको वास्ता नगरी स्पष्ट निर्णय लिनुभयो र केन्द्रको पुनः सञ्चालनमा ल्याउने प्रक्रिया अघि बढाउनुभयो । यस कदमले राज्यको सम्पत्तिको संरक्षण मात्र नभई नागरिकता कार्ड, राजपत्र, परिचयपत्र,सवारीचालक परिचयपत्र (लाइसेन्स)जस्ता संवेदनशील सरकारी कागजात स्वदेशमै सुरक्षित रूपमा मुद्रण गर्ने बाटो खुल्यो ।
- सञ्चार माध्यमहरूको दिगोपनाका लागि :गकष्अ च्यथबतिथ का कारण रोकिएको रेडियो तथा एफएम नवीकरण प्रक्रिया नियमित गरिएको छ । विद्युतीय कारोबार नियमावली, २०६४ संशोधन गरी सरकारी तथा सार्वजनिक निकायबाट विद्युतीय हस्ताक्षर जारी गर्न सक्ने कानुनी व्यवस्था गरिएको छ । निजी इन्टरनेट सेवा प्रदायकहरू WorldLink, Vianet, Subisu लगायतबाट रोयल्टी र फ्रिक्वेन्सी बापत १० अर्ब ५ करोड रूपैयाँभन्दा बढी राजस्व सङ्कलन गरिएको छ, जसले राज्यको आम्दानीमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको छ ।
- समावेशी सञ्चार प्रवर्द्धन अन्तर्गत गोरखापत्र दैनिकबाट प्रकाशित भाषाको सत्त्या ४३ बाट बढाएर ४५ पुऱ्याइएको छ, जसमा राना थारू र वाम्बुले राई भाषा थपिएका छन् । रेडियो नेपालबाट प्रसारण हुने समावेशी कार्यक्रम दनुवार भाषा थप गर्दै २५ भाषामा विस्तार गरिएको छ । नेपाल टेलिभिजनबाट लिम्बू, मैथिली, गुरूङ, तामाङ, नेपाल भाषा, डोटेली र थारू गरी सात मातृभाषामा समाचार बुलेटिन र १३ भाषामा समावेशी कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण भइरहेको छ । राष्ट्रिय समाचार समिति २४ घण्टा सञ्चालनमा आएको छ भने अवधि, मैथिली र नेपाल भाषामा मातृभाषा समाचार सेवा सुरू गरिएको छ ।
- प्रदेश विज्ञापन नियमनका लागि नमुना कानुन स्वीकृत गरी सातै प्रदेशमा पठाइएको छ । देशभरका ४३२ रेडियो/एफएम र ८९ टेलिभिजनमार्फत लोककल्याणकारी विज्ञापन प्रसारण गरी छापा र प्रसारण माध्यमलाई ठुलो परिमाणमा भुक्तानी गरिएको छ, जसले सञ्चार माध्यमको आर्थिक सुदृढीकरणमा योगदान पुऱ्याएको छ । सार्वजनिक सेवा प्रसारण नेपाल टेलिभिजनको सुर्खेत ब्युरो स्थापना भई सञ्चालनमा आएको छ, जसले कर्णाली क्षेत्रको सूचना पहुँचलाई सशक्त बनाएको छ ।
- दूरसञ्चार क्षेत्रमा नेपाल टेलिकम सुधारका लागि उच्चस्तरीय अध्ययन समिति गठन

गरिएको छ । नेटवर्क कभरेज नपुगेका क्षेत्र पहिचान गर्न Gap Assessment प्रतिवेदन तयार भएको छ । Fixed Broadband सेवा ४८.०६ प्रतिशत जनसत्त्यामा पुगेको छ भने 4G सेवा ८९.५८ प्रतिशत जनसत्त्यामा विस्तार भएको छ । मोबाइल सेवा १०० प्रतिशतभन्दा बढी जनसत्त्यामा पुगेको छ । २४ कोरभन्दा माथिको अप्टिकल फाइबर ३१ हजार किलोमिटर विस्तार भएको छ र FTTH सेवा सबै ७७ जिल्लामा पुगेको छ । 5G सञ्चालनका लागि व्यावसायिक रणनीति सहित अध्ययन सम्पन्न भएको छ ।

- भू-उपग्रह स्थापनासम्बन्धी पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन TURKSAT को सहकार्यमा चौथो चरणसम्म पुगेको छ । लामो समयदेखि विवादमा रहेको स्मार्ट टेलिकमको सम्पत्ति मूल्याङ्कन प्रक्रिया सुरू गरिएको छ । सार्वजनिक प्रसारण रेडियो नेपालको खुमलटार स्थित जग्गा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । लुम्बिनी र गण्डकी प्रदेशमा सूचना महामार्ग निर्माण प्रक्रिया अघि बढाइएको छ । Girls in ICT कार्यक्रम सात स्थानमा सञ्चालन भई करिब ११०० छात्रा लाभान्वित भएका छन् । Safer Internet Day मार्फत बाल अनलाइन सुरक्षा र सुरक्षित इन्टरनेटबारे जनचेतना फैलाइएको छ ।
- सूचना प्रविधि क्षेत्रमा कागजरहित सरकारको अवधारणा अनुसार एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली (GIOMS) सङ्घ , प्रदेश र स्थानीय तहसम्म विस्तार हुँदैछ । हालसम्म १४० निकायमा तालिम सम्पन्न भएको छ । १५० सरकारी आइटी प्रणालीको सुरक्षा अडिट गरी साइबर जोखिम न्यूनीकरण गरिएको छ । २०० सरकारी वेबसाइटमा एकरूप Common Template लागू गरिएको छ । राष्ट्रिय साइबर सुरक्षा केन्द्र स्थापना गरी साइबर आक्रमण न्यूनीकरणका लागि संयन्त्र तयार गरिएको छ । SMS Gateway मार्फत करोडौँ सन्देश प्रवाह भएका छन् । E–attendance प्रणालीमा ९२ हजारभन्दा बढी कर्मचारी आबद्ध छन् । सरकारी क्लाउडमार्फत ३४० निकायका प्रणाली होस्ट गरिएको छ । ६५ निकायका सेवा नागरिक एपमा आबद्ध भएका छन् ।
- नेपालको राष्ट्रिय कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI) नीति मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भएको छ, जसले आइटीलाई उद्योगका रूपमा विकास गर्ने आधार दिएको छ । डाटा सेन्टर मापदण्ड लागू भई सरकारी तथा निजी चार डाटा सेन्टर सूचीकरण भएका छन् । सूचना प्रविधि दशकको लक्ष्यअनुसार Industry ४.० रणनीति तयार गरिएको छ । ६० आइटी विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरिएको छ । सञ्चार तथा सूचना प्रविधि दिवस भव्य रूपमा मनाई राष्ट्रिय ICT पुरस्कार वितरण गरिएको छ ।
- चलचित्र क्षेत्रमा चलचित्र विकास बोर्ड सुदृढीकरण, अत्याधुनिक छायाङ्कन स्टुडियो निर्माण, आउटडोर छायाङ्कन स्थल विकास, चलचित्रकर्मी परिचयपत्र र बिमा, डिजिटल स्क्रिप्ट आर्काइभिङ् तथा असोज १५ लाई राष्ट्रिय चलचित्र दिवस घोषणा गरिएको छ ।
- हुलाक सेवामा पुनः संरचना गर्दै ७५३ स्थानीय तहमा हुलाक सेवा विस्तार गरिएको छ । ७१ देशका ९२ गन्तव्यमा अन्तर्राष्ट्रिय ढुवानी नियमित गरिएको छ । स्वदेशमै

हुलाक टिकट छपाइ सुरू भएको छ र द्रुत डाँक सेवा देश-विदेशमा विस्तार भएको छ ।

- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा APT, ITU, WSIS जस्ता मञ्चमा नेपालको सक्रिय सहभागिता देखिएको छ । डिजिटल फ्रेमवर्क, AI र स्याटलाइट स्लटजस्ता विषयमा उच्चस्तरीय पहल गरिएको छ ।

पृथ्वीसुब्बा गुरुङको परिकल्पना, नेतृत्व तथा पहलमा लमजुङका विभिन्न क्षेत्रमा भएका विकासका केही झलक

- घलेगाउँ, घनपोखरा, भुजुङजस्ता पर्यटकीय गाउँमा बसेर एक हप्ता वा बढी समय क्ष्त काम गर्दै बस्न सकिने "वर्क फर्म भिलेज" अवधारणा लमजुङको नयाँ पहिचान बन्न सक्छ । यसरी लमजुङ अब सडक र पर्यटनमै सीमित नभई डिजिटल, शैक्षिक र आर्थिक हब तर्फ अघि बढ्ने सपनाको चरणमा प्रवेश गरेको छ ।
- सडक सञ्जाल विस्तारको कुरा गर्दा २०७६/०८/०२मा सम्पन्न सम्झौताअनुसार, नेपालडाँडा-धमिलकुवा-तिनपिप्ले-सातबिसे हुँदै टिमुरेसम्म करिब १० किलोमिटर लामो सडक २८ करोड रूपैयाँको लागतमा कालोपत्रेसहित स्तरोन्नत गरिएको छ । त्यसैगरी, करापुटार-डढुवा-साल्मेभञ्याङ-मालिङ-कपुरगाउँ सडकलाई दुई खण्डमा विभाजन गरी करिब ८-९ किलोमिटर सडक ४८ करोड रूपैयाँको लागतमा कालोपत्रे गर्ने कार्य हाल निर्माणाधीन अवस्थामा छ ।
- प्रादेशिक सडक अन्तर्गत, कास्की र लमजुङ जोड्ने पोखरा-थुम्सीकोट-मुग्रीबेसी-बालुवावेशी-पसगाउँ-सिङ्गी खण्डको १५.१६ किलोमिटर सडक २६ करोड रूपैयाँको लागतमा निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ । त्यस्तै, बेसीसहर-बाग्लुङपानी-घलेगाउँ-भुजुङ जोड्ने १६.६८ किलोमिटर सडक ३४ करोड रूपैयाँको लागतमा निर्माण भइरहेको छ, जसको केही खण्ड सम्पन्न भइसकेको छ भने केही भाग अझै निर्माणाधीन छ ।
- स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडकनिर्माणमा पनि विशेष प्रगति भएको छ । दोर्दी गाउँपालिकाको केन्द्र जोड्ने उदिपुर-रिट्ठेबगर-नौथरशेरा सडक ७ किलोमिटर लामो अस्फाल्ट कालोपत्रेसहित २६ करोड रूपैयाँको लागतमा निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
- यी सबै सडक आयोजनाहरू पृथ्वीसुब्बा गुरूङको दूरदर्शी योजना र नेतृत्वमा सुरू भएका हुन् । उहाँको यो परिकल्पनालाई अहिलेको प्रदेश र स्थानीय सरकारहरूले निर न्तरता दिँदै कार्यान्वयन गरिरहेका छन् । संघीय सरकारले प्रदेश सरकारबाट बजेट नछुट्टिँदा वा बजेट अभावका कारण अलपत्र परेका विकास आयोजनाहरूमा उहाँले पहल गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गराइदिनुभएको छ । यसले लमजुङको विकास प्रक्रिया अवरूद्ध हुन नदिई निरन्तर अघि बढ्ने वातावरण निर्माण गरेको छ ।
- यसै सन्दर्भमा, पृथ्वीसुब्बा गुरूङको नेतृत्व, परिकल्पना र पहलमा लमजुङमा सम्पन्न

तथा निर्माणाधीन रहेका केही प्रमुख विकास कार्यहरूको सूची निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छः

- नेपालडाँडा-धमिलकिुवा- तिनपिप्ले-सातबिसे हुँदै टिमुरे सम्म २८ करोडको लागतमा १० किलोमिटरकालोपत्रे सम्पन्न
- करापुटार-डढुवा-साल्मेभञ्याङ-मालिङ-कपुरगाउँ सडक दुई खण्डमा ४८ करोड लागतमादुइ खण्डमा बाटो कालोपत्रे र ग्राभेलको कामन निर्माणधिन
- २६ करोड लागतमा कास्की र लमजुङ जोड्ने पोखरा-थुम्सीकोट-मुग्रीबेसी बालपोखरा-पसगाउँ-सिङ्दी सडक १५.१६ किलोमिटरग्राभेल
- ३४ करोड लागतमाबाग्लुङपानी-घलेगाँउ-भुजुङ सडक१६.६८ किलोमिटर कालोपत्रेको लागि निर्माणधिन
- २६ करोड लागतमा उदिपुर-रिट्ठेबगर-नौथरशेरा अस्फाल्ट कालोपत्रे गर्ने ७ किलोमिटर निर्माणधिन
- भोटेवडार-बेलघारी-भारते सडक ४ किलोमिटर ढलान
- हर्राबोट-मोहोरीयाकोट-प्याराजुङ-गौडा-जोर्ने-इलमपोखरीहुँदै दुधपोखरी जाने मोटरबाटो सडक निर्माणाधिन अन्तरगत दुइ खण्डमा गरी हर्राबोटको उकालो खण्ड कालापत्रे र जोर्नेहुँदै अगाडी जाने बाटोको विभिन्न खण्डमा ढलानभएको
- लामाबगर-ओखारी गौडा सडक खण्डनियमित मर्मत गरिएको
- दोर्दी गाउँपालिकाको ढोडेनि-कृतिपुर सडक ढलान गरिएको५० लाख लागतमा ढुङगे-बडहरे-हर्राबोट सडक ढलान
- ३ करोड लागतमा बेसिशहर न.पा वडा नं १ रिट्ठेवगर बरबोट सडक स्तरोन्नति ३ किलोमिटर
- सशर्त अनुदान अन्तरगत बेसिशहर न पा वडा नं ११ चिति जोड्ने रिट्ठेबगर-भकुन्डे चिति तिलाहार सडक विभिन्न खण्डमा ढलान
- खत्रिठाँटी-कुन्छा सोतिपसल सिसाघाट सडक खण्ड कालोपत्रे गर्नेको लागी रू २७ करोड लागतमा मिति २०७८ असोज २२ गते ठेक्का लगाइ निर्माणधिन
- हाडेटार-परेवाडाँडा सडक कालोपत्रे तथा स्तरोन्नति
- १५ करोड लागतमा सत्रसय-अर्चल्यानी-च्यानपाटा-पुरानकोट १७ किलोमिटरसडक ग्राभेल सम्पन्न
- भोर्लेटार-बाग्रे-नेटा-पाडिनी सडक अन्तरगत २ किलोमिटर बाटो कालोपत्रे तथा स्तरोन्नति
- बेसिशहर-गाँउशहर-नाल्मा-करापुटार सडक अन्तरगत बेसिशहर-गाँउसशहरसम्म कालोपत्रे, २७ किलोमिटर ग्राभेल तथा ३ किलोमिटर ढलान
- ७० लाख लागतमा साल्मेभञ्याङ-घामराङ सडक ढलान
- हाडेटार-भागिरथि-भन्ज्याङ-जिताकोट-समिभञ्ज्याङ-रम्घा सडक १.२ किमी ग्राभेल

मुख्यमन्त्री पृथ्वीसुब्बा गुरूङको पहलमा संघ सरकारले अलपत्र पारेका सडक योजनाहरू प्रदेश सरकार मातहतमा ल्याइ नियमित मर्मत तथा सम्पन्न गरिएका योजनाहरू
सडक

- बेसीशहर-बाग्लुङपानी सडक
- खुदी-सिम्पानी सडक
- बाइसजाँगर-धमिली कुवा सडक निर्माणाधिन
- मर्स्याङ्दी गाँउपालिका अन्तरगत खुदि-सिम्पानि सडक स्तरोन्नति साथै सोही पालिकाको भुलभुले-भुस्मे सडकको स्तरोन्नति

मोटरेवल पुल

- लमजुङ जिल्लाको इतिहासमा एकै पटक क्रान्तिस्वरूप ८ वटा मोटरेवल पुलको ठेक्का लगाएकोमा ५ वटा सम्पन्न भएको
- मध्यनेपाल नगरपालिका स्याउली बजार बेसी बाङ्के वडा न ८ र ९ जोड्ने २५६ मिटर लामो मोटरेवल पुल निमार्णाधिन
- राइनास न पा १ र दुधपोखरी गापाको ५ न चिल्लिखोलाको मोटरेवल पुल निर्माण सम्पन्न
- दुधपोखरी गापा वडा नं ४ को कुयाँले खोलामा मोटरेवल पुलको निर्माण कार्य जारी रहेको
- दुधपोखरी गापा अन्तरगत वडा नं ४ र २ जोड्ने लाङ्दी खोलामा मोटरेवल पुलको निर्माण कार्य जारी रहेको
- दोर्दी गाउँपालिकाको किसेदी खोलाको ३० मि. मोटरेबल पुलनिमार्ण
- मिदिमखोला ७५ मि. मोटरेबल पुल निमार्ण सम्पन्न (क्व्होलासोथार गा.पा. ८ जोड्ने)
- रूदीखोला ३० मि. मोटरेबल पुल निमार्ण सम्पन्न (मादी गा.पा. कास्की र क्व्होलासोथार गा.पा. जोड्ने)
- राम्चेखोला ३० मि. मोटरेबल पुल निमार्ण सम्पन्न (सुन्दरबजार न.पा. ११ र बेसीशहर न.पा. ५ जोड्ने)
- लमजुङ जिल्ला अन्तरगत राइनास न पा १ र दुधपोखरी गाउँपालिका को ५ चिल्ली खोलाको मोटरेबल पुल निर्माण लम्बाई २५ मिटर
- दुधपोखरी गाउँपालिका वडा नं ४ को कुयाँले खोलामा मोटरेवल पुलको निर्माण कार्य जारी रहेको
- दुधपोखरी गाउँपालिका अन्तरगत वडा नं ४ र २ जोड्ने लाङ्दी खोलामा मोटरेवल पुलको निर्माण कार्य जारी रहेको
- दोर्दी गाउँपालिकाको किसेदी खोलाको मोटरेबल पुल

- मध्यनेपालको मिदिमखोला मोटरेबल पुल
- लमजुङ र कास्की जोड्ने क्व्होलासोथार गापा रूदीखोला मोटरेबल पुल
- राम्चेखोला मोटरेबल पुल सुन्दरबजार
- वेशीसहर नपाको चिति र नौथर सेरा जोड्ने दोर्दी खोलाको पुल
- मध्यनेपालको वालुवावेशी पुल
- वेशीसहर नपाको चिति र नौथर सेरा जोड्ने दोर्दी खोला पुल
- वेशीसहर नपाको पुमा खोला पुल
- वेशीसहर नपाको बाँझाखेत पुल
- वेशीसहर नपाको नाल्माफेदी मिदिम खोला पुल
- मध्यनेपालको न्यौपानेवेशी पुल
- डुम्रे–वेशीसहर– चामे सडकखण्ड अन्तरगतका पुल
- मध्य पहाडी लोकमार्ग अन्तरगतका पुल

स्वास्थ्य

- लमजुङ जिल्ला अस्पतालमा २ (दुई) करोडको आइसियु कक्षको निर्माण
- ५० लाख बराबरको डायलासीस सेवाको स्थापना
- १ करोड २५ लाखको लागतमा पिसिआर ल्याब निर्माण
- ४० लाख बराबरको पिसिआर भवन निर्माण
- ७५ लाखको लागतमा अक्सिजन प्लान्ट निर्माण
- ४० लाख बराबरको कोभिड भ्याक्सिन वितरण
- ६० लाखको लागतमा आइसोलेसन भवन निर्माण
- २० लाख लागतमा प्रयोगशाला निर्माण
- २५ लाख लागतमा इमरजेन्सी कक्षको निर्माण
- खानेपानी परीक्षण सम्बन्धी विभिन्न औजार उपकरणहरूको व्यवस्थापन गरिएको

झोलुङ्गे पुल

- स्याउत खोला झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न
- मर्स्याङ्दी नदी झोलुङ्गे पुल (बेसीशहर न.पा. २ र ११ जोड्ने)
- कौग्य खोला झोलुङ्गे पुल
- प्लेखोला काठे स्वाँरा झोलुङ्गे पुल (दुधपोखरी गाउँपालिका)
- बांगेडाँडा अर्चल्यानी झोलुङ्गे पुल (सुन्दरबजार ४ र ५ जोड्ने)
- नयाँबस्ती पारीबन झोलुङ्गे पुल
- मध्यनेपाल नपाको लक्ष्मीबजार र स्यानीस्वाँरा जोडने मिदिङ खोला झोलुङ्गे पुल

पशुपक्षी भेटेरिनरी

- पशुपक्षीको प्रवर्द्धनका लागि १८० ओटा मोडल फर्म निर्माण
- २० हजार रोपनी क्षेत्रफलमा माछा पोखरी विस्तार
- ५० ओटा गोठ बराबरको भैँसी पालन बल्क कार्यक्रम सञ्चालन
- बाख्रा पालन पकेट क्षेत्र सञ्चालनको लागि ३०० ओटा खोर सुधार तथा निर्माण
- १० हजार पशुहरूमा कृत्रिम गर्भाधान तथा नस्ल सुधार
- पशुपक्षीको नियमित औषधि उपचार
- ७० हजार पशुपंक्षीको स्वास्थ्य उपचार
- १ लाख ५० हजार पशुपक्षीको बिमा अन्तर्गत २५ प्रतिशत बिमा रकम प्रदेश सरकार मार्फत कृषकलाई उपलब्ध गराइयो
- दुग्ध उत्पादन वृद्धि गर्ने पाडी र बाछी हुर्काइ कृषकहरूलाई वितरण
- घाँस खेती प्रवर्द्धन
- विपन्न कृषकहरूलाई उन्नत जातका ५० वटा भैँसी वितरण
- जिल्ला भरीमा ४०० ओटा बाख्रा पकेट खोर निर्माण
- २०० ओटा कृषि यन्त्रहरू कृषकहरूलाई वितरण

कृषि

- मुख्यमन्त्री जलवायुमैत्री कृषि नमुना गाउँ
- क्व्होलासोथर गाउँपालिकाको ४ भुजुङ
- राइनास नगरपालिका वडा नं १ साहिलिटार
- दुधपोखरी गाउँपालिका वडा नं १ दुधपोखरी
- मर्स्याङ्दी गाउँपालिका वडा नं ७ उस्ताबेशी
- मध्यनेपाल नगरपालिका वडा नं १०
- सुन्दरबजार नगरपालिका वडा नं ५
- बेसिशहर नगरपालिका वडा नं २
- दोर्दी गाउँपालिका वडा नं ८ ढुवारमा
- गाउँघरमा रहेका किसानहरूको सहकारी समूह निर्माण गरी १५ लाख बराबरको अनुदान वितरण ।
- मोडल फर्महरू सञ्चालन भएका छन् (समूह स्तरमा)
- साना सिँचाइ विस्तार गरिएको छ ।
- प्लास्टिक घर बिस्तार गरिएको छ ।
- स्याउ, ओखर खेती प्रवर्द्धन

- लमजुङमा हरेक वर्ष ३ करोडको बराबरको कृषि अनुदान

भवनहरू

- एक करोड लगानीमा टक्सार आमा समूह भवन निर्माण
- जिल्ला प्रहरी कार्यालय मातहतका जिल्लमा रहेका प्रहरी कार्यालयको भवन सहरी विकास कार्यालय मार्फत ८ वटै पालिकामा नयाँ प्रहरी कार्यालयको भवन निर्माण, पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना
- लमजुङ जिल्ला अन्तर्गत रहेका स्थानिय तहहरू मध्ये दुधपोखरी गा पा, क्व्होलासोथर गा पा, राइनास न पा र सुन्दरबजार न पा को प्रशासनिक भवनमा प्रदेश सरकार मार्फत ७० प्रतिशत आर्थिक सहयोग
- जनता आवास कार्यक्रम मार्फत विपन्न वर्गलाई ४० वटा घर निर्माण
- सामुदायिक भवन, आमा समूहको भवन, युवा क्लबको भवन र विद्यालय तथा क्याम्पस गरी १५ वटा नयाँ भवनहरूको निर्माण
- मर्स्याङ्दी बहुमुखी क्याम्पस, मातृभूमि बहुमुखी क्याम्पस, पुष्पलता जनएकता क्याम्पस, मङ्गला क्याम्पस, इशानेश्वर क्याम्पसहरूलाई ४० लाखको दरले आर्थिक सहयोग र सुन्दरबजार नगरपालिका, भोटे ओडारमा रहेको भक्ति आदर्श बहुमुखी क्याम्पसलाई रू. १ करोड सहयोग

सिँचाइ

- धिमिरेफाँट सिंचाई योजना क्लोहोसोथर गा.पा. ४
- झुप्रीखेत सिंचाई योजना बेसीशहर
- सेराबेसी सिंचाई योजना दोर्दी गा.पा.
- कालीखोला कुरिखेत ताजी सिंचाई योजना दुधपाखरी गा.पा.
- पुवाखोला झुप्रेखेत सिंचाई योजना बेसीशहर
- पसगाउँ टारखेत सिंचाइ योजना क्व्होलासोंथर गा.पा.
- देविकुलो सिंचाई योजना मर्स्याङ्दीगा.पा.
- घोप्टे सिचाई योजना मर्स्याङ्दी गा.पा.
- तोदे सिचाई योजना क्व्होलासोंथर गा.पा.
- पान्द्रो खोला बेत्यानी फाँट सिचाई योजना मध्यनेपाल
- माथिल्लो कल्मो सिंचाई योजना क्व्होलासोंथर गा.पा.
- खहरे सिंचाई योजना दोर्दी गा.पा.
- अर्मलाफाँट सिंचाइ योजना सुन्दरबजार न.पा.
- लामागाउँ सिरूबारी सिंचाई योजना मर्स्याङ्दी गा.पा.

- तल्क्युफाँट सिंचाइ योजना क्व्होलासोंथर गा.पा. ४
- दोभान खोला बृहनत सिंचाई योजना क्व्होलासोंथर गा.पा. ६
- पल्लो ख्युरी खोला सिंचाइ योजना मर्स्याङ्दी गा.पा.
- सिमजुङ् सिंचाई योजना दोर्दी गा.पा.
- रोप्लेफाँट सिंचाई योजना मर्स्याङ्दी गा.पा. २
- पाराजुलीटार सिंचाई योजना मध्यनेपाल न.पा. ५
- सालबोट टार सिंचाई योजना, मध्यनेपाल न.पा.
- कोर्त्याहा कुलो सिंचाई योजना मध्यनेपाल न.पा.
- पैसेखोला काफलबोट सिंचाई योजना दुधपोखरी गा.पा.
- औगेबेसी अँधेरीखोला सिंचाई योजना दोर्दी गा.पा.
- गाउँखेत सिंचाइ योजना दुधपोखरी गा.पा.
- ल्पीजी खेत सिंचाई योजना क्व्होलासोंथर गा.पा. ९
- जलकेनी सिंचाई योजनाच दुधपोखरी गा.पा. २
- खहरे खोला आपचौर सालडाँडा सिंचाई योजना बेसीशहर न.पा. १०

खानेपानी आयोजना

- पाचोक खानेपानी आयोजना दोर्दी गा.पा. ५
- सुर्यपाल एक घर एक धारा खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. ३
- हिले खानेपानी आयोजना बेसीशहर न.पा. ५
- घलेगाउँ खानेपानी आयोजना क्व्होलासोंथर गा.पा. ३
- बन्सार ५ खानेपानी आयोजना दोर्दी गा.पा. ८
- चिन्नेगाउँ खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. १
- मिप्रा स्याँगे खानेपानी आयोजना मर्सयाङ्दी गा.पा. ४
- भोजे खानेपानी आयोजना क्व्होलासोंथर गा.पा. ७
- पसगाउँ खानेपानी आयोजना. सु.वि क्व्होलासोंथर गा.पा. ६
- मालिङ खानेपानी आयोजना. सु.वि. क्व्होलासोंथर गा.पा. २
- डुन्डुरखोला पराजुली बेसी खानेपानी आयोजना बेसीशहर न.पा. ५
- रम्घा जगनपुर लिफ्ट खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. ५
- टक्सार धारापादा मुल गोखार्ली थान दलित बस्ती खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. २
- खहरे खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल २
- बाग्रे खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल वडा न ९
- घनपोखरा खानेपानी आयोजना मर्स्याङ्दी गा.पा. १, २
- करईखोला खानेपानी आयोजना बेसीशहर न.पा. ६

- सुन्दरबजार न.पा. बृहत खानेपानी आयोजना
- हाडेटार बृहत खानेपानी आयोजना सुन्दरबजार न.पा. २
- बाग्रेबेसी चनौटेटोल खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. ९
- जल्पादेवी खानेपानी आयोजना सोलार सिष्टम मध्यनेपाल २
- अर्चलबोट खानेपानी आयोजना दोर्दी गा.पा. २
- रामबजार खानेपानी आयोजना सु.वि. मध्यनेपाल न.पा. ७
- जिताकोट खानेपानी आयोजना, लमजुङ मध्यनेपाल न.पा. १
- असिमुरे खानेपानी आयोजना बेसीशहर न.पा. ४
- जामुने मुघे खानेपानी योजना दुधपोखरी गा.पा. १०
- माझखर्क खानेपानी आयोजना दोर्दी गा.पा. ११
- प्याराजुँग खानेपानी आयोजना राइनास न.पा. ५
- तुर्लुङकोट खानेपानी आयोजना ८
- कोल्की खानेपानी आयोजना बेसीशहर ४
- कल्याणबेसी खानेपानी योजना मध्यनेपाल ७
- नौथर सेरा खानेपानी आयोजना दोर्दी गा.पा. ४
- लमजुङ जिल्ला अस्पताल र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा गुणस्तरीय खानेपानी योजना
- चरा गाउँ खा.पा. आ. क्व्होलासोंथर गा.पा. ७
- खानेपानी योजना दुधपोखरी गा.पा.
- नयाँबस्ती खानेपानी आयोजना सुन्दरबजार न.पा. २
- तल्लो साँधु मोर्चेम खा.पा.आ. बेसीशहर न.पा. १०
- फोगेलो खानेपानी आयोजना, लमजुङ मध्यनेपाल न.पा.
- बलिथुम खानेपानी आयोजना सु.न.पा. ८
- चिती खानेपानी आयोजना बेसीशहरन.पा. ११
- चिसापानी सोलार लिफ्ट खा.पा.आ. बेसीशहर न. पा. २
- गैराथोक बुढीकुवा खानेपानी खायोजना बेसीशहर न.पा.
- बोराङ खानेपानी आयोजना राइनास १०
- राईनास बृहत खानेपानी आयोजना राईनास
- चिती खानेपानी आयोजना दोर्दी गा.पा.
- टक्सार खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल २
- चिसापानी एक्ले भट्टी खा.पा. आ. बेसीशहर २
- कुन्छा लिफ्ट खानेपानी आयोजना सु.न.पा.२
- तल्लो सिस्नेरी खानेपानी आयोजना दोर्दी
- चित्लीखोला बृहत खानेपनी आयोजना राइनास
- हलेसी खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल ६
- पैरावन खानेपानी आयोजना

- झुमस्वारा खानेपानी आयोजना दोर्दी
- नाल्मा डाँडामा खानेपानी बेसीशहर ५
- भुलभुले रिङटाङग खानेपानी आयोजना मर्स्याङ्दी गाउँपालिका
- खहरेखोला खानेपानी योजना, बेसीशहर न.पा.
- कृषि क्याम्पस खानेपानी आयोजना सुन्दरबजार ७
- झप्रि खानेपानी योजना, बेसीशहर
- भारते खानेपानी योजना, दोर्दी गा.पा. १
- सामखोरिया डिहि गाउँ खानेपानी योजना, राइनास
- कुडुले, वगालेटोल कालिका खानेपानी योजना, राइनास न.पा. ९
- तिवारी गाउँ कोईराला फाँट खानेपानी योजना, सुन्दरबजार १०
- बाह्रपोखरी खानेपानी योजना, दोर्दी गा.पा. ९
- दुधपोखरी खानेपानी योजना, दुधपोखरी गा.पा.
- खारेटार खानेपानी आयोजना सुन्दरबजार न.पा.
- मनकामना टोल लिफ्टिङ खानेपानी योजना सुन्दरबजार
- झिमरूङ, माउखोला, सिमलचौर खानेपानी योजना मध्यनेपाल १
- भार्ते खानेपानी योजनादोर्दी गा.पा. १
- मनकामना टोल लिफ्टिङ खानेपानी योजना सुन्दरबजार
- पुरानोकोट खानेपानी आयोजना बेशीशहर ४

विशेष अनुदान तर्फका कार्यक्रम/योजनाहरू

- क्व्होलासोथर बृहत् गिलुङ टक्सार भुजुङ गमराङ खानेपानी आयोजना
- चिल्लि खोला वृहत् खानेपानी आयोजना राइनास न.पा ६,७,८
- भारते खानेपानी आयोजना, लमजुङ दोर्दी गा.पा

सङ्घ बाट सशर्त अनुदान तर्फका कार्यक्रम/ योजनाहरू

- भोर्लेटार खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. ६
- आहाले लिफ्ट खानेपानी जीताकोट मध्यनेपालन.पा. १
- श्री खुदी तरापु खानेपानी आयोजना मर्स्याङ्दी गा.पा. ३
- मध्य नेपाल जगनपुर लिफ्ट खानेपानी मध्य नेपाल न.पा. ५
- धुसेनी खानेपानी आयोजना सुन्दरबजार न.पा. १०
- गहते खानेपानी आयोजना बेशीसहर न.पा.
- समीभञ्ज्याङ खानेपानी आयोजना मध्यनेपाल न.पा. ५

- ताप्ले जिताकोट लिफ्ट खानेपानी आयोजना १
- धमिलिकुवा १-८ खानेपानी आयोजना राइनास न.पा. ६ र ७
- थाक्ले वागेडाँडा बजारकोट खानेपानी आयोजना सुन्दरबजार न.पा. ५
- राइनासकोट पात्लेपानी लिफ्ट खानेपानी आयोजना राइनास न.पा. १०
- बाहुन डाँडा दहरेखोला खानेपानी आयोजना मर्स्याङ्दी गा.पा. ६
- भुलभुले खानेपानी आयोजना मर्स्याङ्दी गा.पा. ८
- गिलुङ खानेपानी आयोजना क्व्होलासोथर गा.पा. ९
- खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम
- धमिलीकुवा लुपु गाउँ खानेपानी आयोजना
- काउलेपानी बृहत् खानेपानी आयोजना
- तार्दी खोला भोटेओडार खानेपानी आयोजना
- लामागाउँ, बलिथुम, लसुने खोला, भारती सदन वृहत् खानेपानी आयोजना
- भागु कुन्छा खानेपानी आयोजना
- मर्स्याङ्दी वृहत् खानेपानी आयोजना

पर्यटन/होमस्टे

- दोर्दीगा.पा–९ हिलेटक्सार ग्रामिण होमस्टे
- दोर्दी गा.पा–२ सल्लाबोट लामागाउँसामुदायिक होमस्टे
- दोर्दी गा.पा–३ श्रीमञ्ज्याङ लामागाउँसामुदायिक होमस्टे
- क्व्होलासोथार –६ पसगाउँ सामुहिक होमस्टे
- क्व्होलासोथार –१ रापासिङ होमस्टे,
- क्व्होलासोथार –४ भुजुङ सामुदायिकहोमस्टे,
- क्व्होलासोथार –८ घाम्राङ सामुदायिकहोमस्टे,
- क्व्होलासोथार –९ गिलुङ सामुदायिकहोमस्टे
- क्व्होलासोथार –३ पर्यटन व्यवस्थापनसमिति, ग्रामिण पर्यटन घलेगाउँ स्मार्ट भिलेज,
- मर्स्याङ्दी –८ तामाङ सामुदायिकहोमस्टे, भुस्मे
- मर्स्याङ्दी – ५ रक गार्डेन सामुदायिकहोमस्टे
- मर्स्याङ्दी –३ सिउरूङ सामुदायिकहोमस्टे
- सुन्दरबजार –५ गहते मूलकोटसामुदायिकहोमस्टे
- सुन्दरबजार – ३ खजेगाउँ दुराडाँडाहोमस्टे
- सुन्दरबजार – ११ तुर्लुङकोटहोमस्टे
- बेसीशहर –६ पुमागाउँ होमस्टे
- बेसीशहर –१० खासुर होमस्टे
- बेसीशहर –२ नरूवाल मगरगाउँहोमस्टे

- बेसीशहर -३ काउलेपानी सामुदायिकहोमस्टे
- बेसीशहर -३ गाउँशहर थुम्काडाँडादलित सामुदायिक होमस्टे
- बेसीशहर -२ चिसापानीगाउँ सामुदायिकहोमस्टे
- राइनास -९ राइनासकोटसामुदायिकहोमस्टे
- राइनास -९ कुड्ले सामुदायिकहोमस्टे
- सुन्दरबजार११ ठूलोस्वाराहोमस्टे
- राइनास -९ पातलेपानी राईनासकोटहोमस्टे

पदमार्ग

- बाह्र पोखरी, मेमे पोखरी पदमार्गका लागी ३५ लाखको योजना सम्पन्न
- इलमपोखरी लिपे/गाम्राङ लिपे १५ लाखको योजना सम्पन्न
- कामचोक दाम्राङ १५ लाखको योजना सम्पन्न
- जिल्ला भरी १७ वटा पार्क र ९ वटा सग्राहलय निमार्ण
- पर्यकटीय गाँउ घले गाउँमा घरहरूको टीन फेर्न ३० लाख आर्थिक सहयोग
- १६ वटा पोखरीहरूको निर्माण र पुर्न निर्माण
- विभिन्न पालिकाहरूमा भ्यू टावरको निर्माण

पार्क निर्माण

- हरित वाल उद्धान निर्माण, बिरौटा, राइनास
- सामुदायिक वनहरूमा हरित पार्क निर्माण
- डा. हर्क गुरूङ स्मृति हरित पार्क निर्माण, मर्स्याङ्दी
- मदन आश्रित स्मृति हरित पार्क निर्माण, बेसीशहर
- दाम्राङ हरित पार्क निर्माण, दोर्दी
- इलम पोखरी हरित पार्क निर्माण, दुधपोखरी
- हरित उद्यान निर्माण, सौभाग्योदय नमुना मा.वि. राइनास, सातविसे
- हरित उद्यान निर्माण, अमर मा.वि., मर्स्याङ्दी
- हरित उद्यान निर्माण, बागेश्वरी, दुधपोखरी, विचौर
- पूरानकोट, पर्यटन प्रवर्धन तथा विकास
- सुन्तलेटार उद्यान निर्माण सुन्दर बजार
- सहित तिलक स्मृति पार्क निर्माण तथा स्तरोन्नति

जिल्ला वन कार्यालय लमजुङ मार्फत जडिबुटी तथा फलफुल प्रवर्द्धन

- मायादुसा.व.उ.स, मर्स्याङ्दी-५मा १ लाख ओखरको विरूवा वितरण
- खाँचे सा.व.उ.स., बेसिसहर १० मा १ लाख ओखरको विरूवा वितरण
- कालिका सा.व.उ.स., राईनास ८ मा १ लाखएमोकाडो, चिउरी, हलुवावेद, अमला, कटहर, अम्वाको विरूवा वितरण
- चिप्लेटी देवी सा.व.उ.स., दोर्दी २ मा १ लाखएमोकाडो, चिउरी, हलुवावेद, अमला, कटहर, अम्वाको विरूवा वितरण
- दूधपोखरीको ताजी, सामघरेडी, सर्कबास, नमार्खु, ठूलो काभ्रे, फुलिङगिरीमा ५ लाख सतुवाको विरूवा वितरण
- क्व्होलासोथारको पसगाउँ, मर्स्याङ्दीको रिङटाङ, जगत (स्थानीय उत्पादन लमजुङबाट) १० लाखसतुवाको विरूवा वितरण
- दूधपोखरीको ताजी, सामघरेडी, सर्कबास, नमार्खु, ठूलो काब्रे, फुलिङगिरी, गौडा, मर्स्याङ्दीकोभुस्मे, छिनखोला, च्याम्चे, खानीगाउँ, रिङटाङ, जगत । बेसिसहरको गाउँसहर, मकैडाँडा, (स्थानीय उत्पादन लमजुङबाट) टिमुरको ९ हजार ५ सय ५२ विरूवा वितरण
- दूधपोखरीको ताजी, सामघरेडी, सर्कबास, नमार्खु, ठूलो काब्रे, फुलिङ्गिरी, । दोर्दी गा.पा. मार्फत बिभिन्न ठाउँमा वितरण । बैतडीबाट
- दाँते ओखरको २ हजार ६ सय ५० दूधपोखरीको ताजी, सामघरेडी, सर्कबास, नमार्खु, ठूलो काब्रे, फुलिङ्गिरीमालप्सीको १ हजार ५ सय ५० विरूवा वितरण
- क्व्होलासोथार गा पा पसगाउँमा ३ हजार सतुवाको विरूवा वितरण
- जिल्लाको ८ वटै पालिका र १५ वटा सामुदायिक वनहरूमा जडीबुटी र फलफुलका २६ हजार विरूवा वितरण

लमजुङको विकास निर्माणका कामलाई
निरन्तरता र नयाँ विकासको
पहलका लागि हामीलाई
पृथ्वीसुब्बा गुरुङ नै चाहिन्छ ।

२१ फागुनमा हुने प्रतिनिधि सभा सदस्यको
निर्वाचनमा चुनाव चिन्ह सूर्य मतदान गरौं।

लमजुङबाट प्रतिनिधि सभाका लागि
नेकपा एमालेका उम्मेदवार
पृथ्वीसुब्बा गुरुङलाई
सूर्य चिन्हमा मतदान गरी
अत्याधिक मतले विजयी गराऔं ।